

Zakaj ne tudi po imenu?

Kdor je v ponedeljek, 15. t.m., poslušal v veliki avli tržaške univerze predsednika poslanske zbornice in vidnega predstavnika KPI, Pietra Ingraa, ki je imel daljši govor ob 30-letnici republiške ustave, je že po prvih stavkih lahko ugotovil, da ima pred seboj rutiniranega parlamentarca ter človeka s široko pravno in zlasti filozofsko izobrazbo. Predsednik Ingrao je govoril več kot eno uro takorekoč prosto in je le tu pa tam vrgel pogled na skromne zapiske. Njegova izvajanja nikakor niso bila dolgočasna in suhoparna in tudi v tem se je pokazala govorniška spretnost.

Bolj kot pravna analiza ustavne listine so besede Pietra Ingraa bile filozofsko razglabljanje o temeljnem dokumentu italijanske republike, se pravi, da je govornik skušal opozoriti na glavna gibanja, ki so vodila ustavodajno zbornico pri oblikovanju osnovne državne listine. Popolnoma pravilno je predsednik poslanske zbornice poudaril, da ustave ne smemo smatrati za nekaj abstraktnega, za skupek načel in norm, temveč jo moramo proučevati ob stalnem upoštevanju družbenega razvoja v državi. Ingrao je opozoril na nekatere bistvene spremembe, ki jih je ustava prinesla pred 30 leti v italijansko politično, družbeno in gospodarsko življenje.

Po ustavi, ki je izšla iz Rezistence, država ni le neka pasivna pravna enota, ki le jamči formalno svobodo državljanom, temveč mora izvrševati aktivno vlogo zlasti na socialnem in gospodarskem področju. Republiška ustava opredeljuje vlogo političnih strank, sindikatov, šolstva in kulture na splošno ter državo pojmuje kot pluralistično strukturo s širokimi avtonomijami. V tej zvezi je predsednik popolnoma pravilno tudi omenil vprašanje decentralizacije države, kot se kaže zlasti v deželno ureditvi. Ustava hoče na ta način cvrednotiti dežele, pokrajine in občine ter s tem ovrednotiti ter sproščati najrazličnejše energije, ki v centralistični državni ureditvi nikakor ne bi mogle priti do izraza.

Pri tem je predsednik Ingrao nekajkrat omenil »etnične manjšine«, ki jim je treba — tako je dejal — priznati avtonomijo, da se ne bodo čutile kot nekakšen tujek v državi, temveč bodo mogle opravljati vlogo, ki jim naravno pripada.

Kot vidimo je Ingrao nanizal vrsto globokih misli in razgrnil pahljačo problemov, ki predstavljajo dragoceno snov za razmišljanje. Poslušalci, ki so do zadnjega kotička napolnili veliko vseučiliško avlo in med katerimi je bilo izredno veliko število študen-

(Dalje na 2. strani)

NAUK NEDELJSKIH VOLITEV

Glede na dramatične trenutke, ki jih preživlja Italija, je povsem razumljivo, da je vladalo tako v političnih krogih kot tudi v javnosti veliko pričakovanje za izid nedeljskih upravnih volitev, ki so se tikale skoraj štirih milijonov volivcev ali kakih 10 odstotkov celotnega italijanskega volilnega zbora. Val terorizma, ki je dosegel vrhunec z nasilno smrtjo predsednika Krščanske demokracije Alda Mora in ki mu na žalost še ni videti konca, ter korenite spremembe, ki so nastale letos v političnem življenju z vstopom komunistov v parlamentarno večino, so prav gotovo potrjevale izvajanja tistih opazovalcev, ki so trdili, da pomenijo nedeljske upravne volitve važen preizkus volje in razpoloženja italijanskega ljudstva.

Zdaj so volilni izidi znani in je treba priznati, da so v marsikaterem pogledu zares presenetljivi. Preseneča najprej izredna volilna udeležba — kakih 86 odstotkov — iz česar je treba upravičeno sklepati, da je italijansko ljudstvo hotelo odgovoriti na izzivanje teroristov s sredstvom, ki najbolje označuje in odlikuje demokracijo, se pravi z glasovnico. Če so Rdeče brigade in vsi ostali teroristi mislili, da bodo prestrašili volivce s svojim kriminalnim početjem in jih odvrgli od volilnih žar, so se pošteno uštelili, saj so se ljudje množično udeležili volitev in s tem ponovno izkazali zaupanje demokraciji.

Drugo veliko presenečenje je prodorna zmaga krščanskodemokratske stranke na teh volitvah. Stranka relativne večine je v občinah, kjer je v veljavi prporčni volilni sistem, to je v občinah z več kot pet tisoč

prebivalci, prejela skupno 42,5 odstotka glasov in je napredovala za 5 odstotkov v primerjavi z upravnimi volitvami leta 1972 ter za 3,6 odstotka v primerjavi s političnimi volitvami leta 1976. S tem se je ta stranka približala volilnemu odstotku, ki ga je bila prejela pred davnimi 30 leti, v času svoje največje volilne afirmacije. Da bo ta stranka, ki je glavna tarča terorističnih napadov in atentatov ter je pred dnevi tako tragično izgubila enega svojih najodličnejših predstavnikov, na teh volitvah napredovala, je bilo pričakovati. Skoraj nihče pa ni predvideval tolikšnega uspeha. Na volilne rezultate te stranke očitno niso vplivali samo čustveni dejavniki, temveč se že kažejo sadovi prenovitvenega procesa, ki se je začel po porazu na volitvah leta 1975, ko je osrednje strankino tajništvo prevzel poslanec Benigno Zaccagnini. Prodorni uspeh na nedeljskih volitvah pa hkrati dokazuje, kako se tudi tradicionalni volivci Krščanske demokracije strinjajo z novim strankinim političnim kurzom, ki ga označujejo predvsem politika soočenja, ki jo je v stranki uveljavil predvsem pokojni Aldo Moro. Zato je treba pričakovati, da se bo ta kurz nadaljeval in Andreottijevi vladi ne bi smela groziti kaka nevarnost, vsaj iz vrst Krščanske demokracije ne.

Nadaljnja značilnost zadnjih upravnih volitev je uveljavitev socialistične stranke. Prejela je 13,3 odst. glasov, s čimer sicer še ni dosegla ravni upravnih volitev leta 1972 (13,5 odst.), a je znatno napredovala v primerjavi s političnimi volitvami v letu 1976, in sicer za kar 4,1 odst. Očitno je, da so za

(Dalje na 7. strani)

IZIDI UPRAVNIH VOLITEV

(občine z več kot 5 tisoč prebivalci)

STRANKE	Politične volitve 1976	Upravne volitve 1972	Upravne volitve 1978
KD	38,9	37,5	42,5
KPI	35,6	25,8	26,5
PSI	9,2	13,5	13,3
MSI	7,1	6,2	4,5
DN	—	—	0,5
PSDI	3,2	6,2	4,8
PLI	1,0	2,3	1,4
PRI	2,6	2,8	3,2
PDUP	—	0,1	0,1
DP	1,4	—	0,6

V teh občinah so glasovali s proporcionalnim sistemom. KD - Krščanska demokracija; KPI - Komunistična partija Italije; PSI - Socialistična stranka; MSI - misovsko gibanje; ND - Nacionalna demokracija; PSDI -

Socialdemokratska stranka; PLI - Liberalna stranka; PRI - Republikanska stranka; PDUP - Stranka proletarske enotnosti; DP - Proletarska demokracija.

RADIO TRST A

:: NEDELJA, 21. maja, ob: 8.00 Poročila; 8.15 Dobro jutro; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.45 Nediški zvon; 10.15 Vedri zvoki; 10.30 Orkester Miramar; 11.00 Poročila; 11.05 Mladinski cder: »Markove sanje«; Napisala Miroslava Leban; 11.35 Nabožna glasba; 12.00 Poročila; 12.15 Glasba po željah; 13.00 Ljudje pred mikrofonom; 13.20 Poslušajmo spet; 14.00 Poročila; :: PONEDELJEK, 22. maja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljica; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.05 Pevci in ansambli; 9.30 S kuhinjo po svetu (Ivana Suhadolc); 9.45 Glasba; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 10.30 Biti ženska; 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 Poslušali boste; 13.00 Poročila; 13.15 Slovenski zbori; 13.35 Melodije; 14.00 Novice; 14.10 Mladina; 14.20 Glasba; 15.00 Glasbeni ping pong (Ivan Peterlin); 15.30 Poročila; 16.30 Mladi izvajalci; 17.00 Poročila; 17.05 B. Smetana: »Prodana nevesta«; 18.00 Poročila; 18.05 Trst in prometne zveze; 18.20 Klasični album.

:: TOREK, 23. maja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljica; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.05 Glasbena kronika; 9.30 Naši nepoznani znanci (Bruna Pertot); 9.45 Glasba; 10.00 Poročila; 10.05 Oddaja za otroški vrtec; 10.15 Koncert - vmes (10.35 cca): Pisma Marie Isabelle Marenzi; 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.15 Zborovska glasba (Antek Seražin); 13.35 Melodije; 14.00 Novice; 14.10 Mladina; 14.20 Motivi; 15.30 Poročila; 15.35 Top lestvica (Peter Svagelj); 16.00 Čudoviti otroški svet; 17.00 Poročila; 17.05 Operna sezona: »Prodana nevesta«; 17.45 Glasbena panorama; 18.00 Poročila.

:: SREDA, 24. maja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljica; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.05 Lahka glasba; 9.30 Roža mogota (Irena Zerjal); 9.45 Ritmična glasba; 10.05 Koncert; 10.45 Oddaja za prvo stopnjo osnovne šole; 11.35 Ljudje in dogodki; 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 Glasbena medigra; 12.10 Pojmo; 13.00 Poročila; 13.15 Zbori; 13.35 Melodije; 14.00 Novice; 14.10 Mladina; 14.20 Kličite Trst 31065; 15.30 Poročila; 16.30 Otroci Pojo; 17.00 Poročila; 17.05 Smetana: »Prodana nevesta«; 18.00 Poročila; 18.05 »Knežinja Darinka«; Radijska igra (Lelja Rehar); 18.45 Klasični album; 19.00 Poročila.

:: ČETRTEK, 25. maja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljica; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.05 Vam ugaja jazz? 9.30 Mali oglasi; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 10.45 Oddaja za drugo stopnjo osnovne šole; 11.05 Družina (Lojze Zupančič); 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.15 »Primorska poje«; 13.30 Melodije; 14.00 Novice; 14.10 Mladina; 14.20 Evergreeni; 15.30 Poročila; 15.35 Kaj je novega (Aleš Valič); 16.30 Odprimo knjigo pravljic; 17.00 Poročila; 17.05 Koncerti; 17.30 Glasbena panorama; 18.00 Poročila; 18.05 Slovenska politična in socialna misel; 18.20 Klasični album; 19.00 Poročila.

:: PETEK, 26. maja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljica; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.05 Tuji pevci; 9.30 Iz beležnice Borisa Pahorja; 9.35 Glasba; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 10.35 Rojstna hiša (Martin Jevnikar); 11.00 Oddaja za srednje šole; 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 Opera; 12.45 »Organizacijska struktura združenja A.R.C.I.«; 13.00 Poročila; 13.15 »Primorska poje«; 13.30 Melodije; 14.00 Novice; 14.10 XY odgovarja; 14.30 Veliki izvajalci; 15.30 Poročila; 15.35 Mladi in glasba; 16.30 Otroški vrtljak; 17.00 Poročila; 17.05 Skladatelj; 17.20 Glasbena panorama; 18.00 Poročila; 18.05 Kulturni dogodki; 18.20 Album; 19.00 Poročila.

:: SOBOTA, 27. maja, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro - vmes (7.45 cca): Pravljica; 8.00 Novice; 8.05 Prijateljsko; 9.00 Poročila; 9.05 Motivi; 9.30 Pregovori; 9.45 Glasba; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 10.30 Kulturno pismo; 11.30 Poročila; 11.35 Plošča; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.15 Ljudske pesmi; 13.35 Melodije; 14.00 Novice; 14.10 Mladina; 14.20 Gremo v kino (Sergij Grmek); 15.00 Tekmujte s Petrom (Peter Cvelbar); 15.30 Poročila; 16.30 Svet; 17.00 Poročila; 17.05 Mi in glasba; 18.00 Poročila; 18.05 »Evenide«; Napisal Aishil; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

SLOVENSKA SKUPNOST SE PRIPRAVLJA NA VOLITVE

Pod predsedstvom Andreja Bratuža se je v Jamljah sestel 11. t.m. deželni svet Slovenske skupnosti in razpravljalo o političnem položaju v državi in v krajevnem merilu. V uvodnih besedah se je poklonil spominu umorjenega krščansko-demokratskega predsednika Alda Mora in med drugim poudaril, da nasilje, ki smo ga tudi Slovenci občutili na lastni koži v raznih dobah, nikakor ne more obroditi dobrih sadov in ga moramo zato vsi najodločneje odklanjati.

V svojem tajniškem poročilu je Drago Štoka govoril o vrsti vprašanj in dogodkov, ki zadevajo Slovensko skupnost. Predvsem je razčlenil delovanje SSk v zadnjem obdobju in pri tem opozoril na pomen, ki so ga imeli v zamejstvu obiski delegacije SZDLS, ki jo je vodil predsednik Mitja Ribičič, ter delegacije Narodnega sveta koroških Slovencev pod vodstvom Matevža Grilca. Poseben poudarek je bil dan prvemu mladins-

skemu kongresu, ki je zelo dobro uspel in je jamstvo, da bo narodno-obrambno delo javnih delavcev sedanje generacije našlo svoje naravne nadaljevalce med mlajšimi silami.

Deželni tajnik je tudi govoril o trenutnem položaju v raznih krajevnih upravah in poudaril pozitivno vlogo, ki jo SSk ima pri ohranjanju in podpiranju občinskih odborov, ki z naklonjenostjo spremljajo slovenska vprašanja.

Štoka je nadalje govoril o problematiki, ki zadeva deželni svet Furlanije - Julijske krajine in nato omenil nedavno manjšinsko konferenco v Vidmu, na kateri so se po svoji odločnosti in pripravljenosti zelo izkazali Slovenci iz Benečije in Kanalske doline.

Po tajniškem poročilu je sledila temeljita diskusija, v katero so posegli mnogi prisotni.

Drugi del seje sveta Slovenske skupnosti pa je bil posvečen programu in izbiri kandidatov za bližnje deželne volitve, na katerih se bo SSk predstavila na celotnem ozemlju dežele Furlanije - Julijske krajine. Določeni so bili kriteriji za sestavo kandidatnih list v vseh okrožjih, to je v Trstu, Gorici, v Videmskem okrožju, v Trzinu in Pordenonski pokrajini. O vsem tem se je razvila obsežna diskusija, ob koncu katere je deželni svet Slovenske skupnosti sklenil, naj bo nosilec liste dr. Drago Štoka, na drugem in tretjem mestu pa bosta kandidirala dr. Andrej Bratuž ter Gradimir Gradnik.

—0—

NAČRT NEMŠKIH TERORISTOV

Štefan Wisniewski, nemški terorist, katerega je aretirala pretekli teden pariška policija, ko je hotel odpotovati v Zagreb, in ga vrnila v Zahodno Nemčijo, je imel pri sebi načrte, ki so jih pripravili pripadniki zahodnonemške teroristične organizacije Fraktion Rote Armee za napad na tiste ječe, v katerih so zaprti pripadniki te organizacije.

Wisniewski je ondan fizično napadel preiskovalnega sodnika, ki ga je zasliševal.

—0—

Iz Moskve je prišla vest, da je javni tožilec zahteval za disidenta Jurija Orlova najhujšo možno kazen in sicer sedem let prisilnega dela in 5 let prisilnega bivališča. Sodišče bo sodbo izreklo danes, v četrtek.

Zakaj ne tudi po imenu?

(nadaljevanje s 1. strani)

tov, so zelo pozorno spremljali govornikova izvajanja in jih na koncu nagradili s ploskanjem, ki je trajalo nekaj minut.

Med poslušalci smo opazili tudi precejšnje število slovenskih akademikov. Marsikdo teh pa je z grenkimi občutki zapuščal avlo, ker je pričakoval, da bo poslanec Ingrao vsaj enkrat izrecno omenil slovensko narodno manjšino, ko je opozarjal na manjšinsko problematiko. Zakaj in čemu ta molk? Se je morda bal, da bi mogel raniti občutljivost kakega tržaškega nacionalističnega veljaka? Čemu taka »obzirnost« pri politiku, ki pripada stranki, kakršna je KPI, za katero vrh tega voli večina Slovencev na Tržaškem?

Predsednik Ingrao je na koncu svojega govora čestital rektorju tržaške univerze, ker je vzpostavila stike z univerzami »drugih držav«. Tudi tu se je izkazal za zelo »obzirnega« — najbrž do določenih tržaških krogov — in ni omenil, da so te univerze v sosedni republiki Jugoslaviji. Nič čudnega torej ni, če smo slovenski poslušalci zapuščali veliko avlo z občutkom grenkobe, kar je zares škoda spričo naravnost bleščečih govornikovih izvajanj.

Djuranović potrjen za predsednika

Jugoslovanski zvezni parlament je za predsednika zvezne vlade potrdil Veselina Djuranovića, ki je pred poldrugim letom prevzel dolžnosti tedanjega predsednika Džemala Bijedića, ki je postal žrtev letalske nesreče. V zvezni vladi je skupno 28 članov, od katerih jih je 17 novih. Potrjena sta bila tudi obrambni minister general Nikola Ljubičić in notranji minister general Franjo Hrljević. Zvezna vlada ima pet podpredsednikov. Ti so Andrej Marinc (dosedanji predsednik slovenske vlade), Branislav Ikončić, dr. Ivo Margan, Dragoljub Stavrev in

Gojko Ubiparip. Za zunanjega ministra je bil imenovan Josip Vrhovec, ki je Hrvat in je zamenjal Miloša Minića. V vladi sta še dva Slovenca, in sicer Metod Rotar, ki je bil do zdaj generalni direktor Ljubljanske banke in ki je bil imenovan za finančnega ministra, ter Boris Šnuderl, ki pa nima nobenega resorja.

—0—

Rimska policija je začela iskati v katakombah brlog Rdečih brigad, kjer je bil Moro ujet, vendar doslej brez uspeha.

Osemdesetletnica Golde Meir

Bivša izraelska ministrska predsednica in državica Golda Meir je te dni obhajala svojo osemdesetletnico — ali bolje rečeno, obhajala jo je izraelska javnost in država, ki jo je pomagala ustanoviti. V intervjuju, ki ga je dala za svoj jubilej časnikom in televiziji, je naglasila, kako težko je bilo nekdanje življenje za Juda v Palestini, v primeri z današnjim, še hujše pa je bilo tistim, ki so živeli v tujini, med tujimi narodi. »Predvsem je ta dežela zdaj naša,« je rekla. »Tu se nikomur ni treba bati, ko zjutraj vstaja, kaj si njegovi sosedje mislijo o njem. Biti Jud tu ni problem.« Problem pa je bil to v Ukrajini, kjer je bila rojena in kjer so bili »pogromi« na Jude v času carske Rusije nekaj vsakdanjega. Doživela jih je že kot otrok in so se ji seveda neizbrisno vtisnili v dušo. Pozneje se je njena družina izselila v Ameriko. Toda leta 1921 sta se ona in njena starejša sestra Šejna odločili, da se preselita v Palestino in pomagata kot pionirki v poljedelskih naselbinah (kibutzih, ustanovljenih na združni podlagi, v marsičem pa tudi po vzgledu sovjetskih poljedelskih kolhozov) pri ustvarjanju nove judovske domovine za narod, ki že skoro 2000 let ni imel več zemlje, ki bi jo lahko imenoval svojo domovino in kjer bi se čutil doma in varen.

Opozorilo glede obvestil!

Opozarjamo in naprošamo vse ustanove in organizatorje prireditelj, predstavitev novih knjig itd., naj nam pravočasno pošljejo v objavo svoja obvestila. Naj računajo s počasnim delovanjem pošte. Pogosto dobimo taka obvestila, ko so dogodki že mimo. V rokah jih moramo imeti — da bodo zagotovo objavljena — vsaj v sredo dopoldne, razen če so osebno izročena v tiskarno.

Uredništvo

Treba pa je bilo najprej spremeniti Jude, ki so bili po sili razmer po večini trgovci in obrtniki ali izobraženci, torej mestni ljudje, v poljedelce, kajti vsak narod mora biti preko kmetstva zraščan z zemljo in sam skrbeti za svojo prehrano. Leta 1921 je bilo Goldi 23 let. Bila je med ustanovitelji kibutzov in delavske stranke v Izraelu. Ponošna je na to, da danes Izrael izvaža velike količine pridelkov in zlasti sadja, medtem ko je bilo treba v letih po njeni priselitvi Jude šele učiti obdelovati zemljo. Toda z ljubeznijo do naroda, z idealizmom in trudom ter vztrajnostjo je bilo mogoče premagati vse težave. »Nismo sicer dosegli

vseh ciljev, ki smo si jih postavili, a mnogo smo le dosegli,« je rekla v intervjuju.

Od leta 1969 do leta 1974 je vodila kot ministrska predsednica državne posle. V tisti čas je padla tudi vojna »Yom Kippur« leta 1973. Rekla je, da se ne čuti kriza za presenečenje, ki so ga doživele izraelske čete zaradi nenadnega egiptovskega napada. »Presenečenja je bila kriva vojaška obveščevalna služba, ki si je napačno tolmačila podatke.«

»Življenje se prične pri osemdesetih letih, pravijo. Torej imam še bodočnost pred sabo,« se je pošalila Golda Meir. Vendar je doživela pred kratkim manjši srčni napad. Kadi pa še vedno kot Turek, da ima konice prstov rjave od tobaka. Rekla je, da je bila najbolj srečna v kibutzu in da ji je bilo žal, ko je morala iz njega.

Terorizem je zločin, ne odpornišтво

Zdaj, po umoru Alda Mora, so nekateri komentatorji dogajanja v zvezi s terorizmom ponovno opozorili na značilni pojav, da so se pojavile zločinske oblike političnega terorizma ravno pri tistih narodih, ki so bili v drugi svetovni vojni poraženi, t.j. med Nemci, Italijani in Japonci, pri teh zadnjih celo najprej. Drugi menijo, da ta ugotovitev ne drži, kajti terorizem se je pojavil tudi pri katoliških in protestantskih Ircih na Severnem Irskem, ki je ni mogoče prištevati med premagane narode oziroma države glede na to, da spada k eni glavnih zmagovalk druge svetovne vojne, k Veliki Britaniji.

Toda ta protidokaz je šibak, kajti terorističnih akcij na Severnem Irskem ni mogoče primerjati s političnim terorizmom v Nemčiji, Italiji in na Japonskem. Terorizem na Severnem Irskem je samo skrajna oblika narodnostnega boja zatirane irske katoliške manjšine — stoletja narodnega zatiranja so namreč irsko prebivalstvo napravila za manjšino, večino pa imajo danes britanski protestantski priseljenci in irski od-

padniki. Katoliški Severni Irci se hočejo združiti s svojim matičnim irskim narodom, razen tega hočejo postati enakopravni v javnem in gospodarskem življenju z angleškimi protestanti. Teroristična dejanja pa so naperjena ne toliko proti protestantskemu prebivalstvu kot proti britanskim vojakom zasedbene vojske, samo v manjši meri proti protestantskim civilistom, ki odgovarjajo s protiterorjem. Terorizem na Severnem Irskem spada torej k narodnostnemu boju in k boju za svobodo nekega po drugem narodu zatiranega ljudstva. Terorizem v Nemčiji, v Italiji in na Japonskem pa nima tega opravičila. Pri teh narodih in v njihovih državah vlada danes demokracija, vsakdo lahko svobodno politično deluje in širi svoje ideje na demokratičen način. Če se je kljub temu pojavil terorizem, ima to gotovo drugačne vzroke kot na Severnem Irskem ali recimo pri Palestincih.

Tako se zdi, da imajo v precejšnji meri prav tisti, ki vidijo v pojavu političnega terorizma v Nemčiji, Italiji in na Japonskem ter v terorizmu sorodnih ekstremističnih gibanj neko novo obliko fašizma, ki pa se tokrat odeva v plašč skrajno revolucionarnega marksističnega revolucionarstva, ker se ne želi identificirati s poraženimi fašističnimi gibanji, čeprav ima seveda svoje korenine v njih. Prav imajo tisti, ki opozarjajo, da se političnih gibanj ne sme soditi po njihovih programih, ampak po njihovih metodah. Metode Rdečih brigad in drugih terorističnih skupin v Italiji, Nemčiji in na Japonskem pa so izrazito fašistične.

Sicer pa se ne sme pozabiti, da so se sklicevali na socializem in revolucijo tudi stari fašizmi. Italijanski fašizem je izšel iz socialističnega gibanja in nekateri znani in ugledni socialisti, kot npr. Nenni, so še dolgo videli v njem samo eno od socialističnih struj. Tudi nemški fašizem je veliko prevzel ne samo od italijanskega fašizma, npr. funkcijo vodje in nošnje barvane srajce kot znak pripadnosti oziroma uniformo, ampak tudi od ruske revolucije oziroma njenega stalinističnega nadaljevanja, npr. koncentracijska taborišča, organizacijo edine stranke in politične policije, rdečo zastavo, praznik 1. maja kot glavni državni praznik

(Dalje na 7. strani)

PROSTOR MLADIH

Iz skavtskega življenja

Solsko leto se bliža koncu, skavtsko delovanje na Tržaškem pa je v velikem razmahu, saj je največji letni podvig skavtov in skavtinj še pred člani organizacije. Gre namreč za skavtske tabore, ki bodo letos verjetno trije: za najmlajše posebej ter dva za ostale člane. Kraj še ni točno določen, obdobje pa gre skupno od 15. julija do 15. avgusta.

Medtem so imeli volčiči in veverice v nedeljo, 14. maja, svoje jurjevanje. Zaradi boleznih in raznih obveznosti se jih je zbralo le kakih 90, in sicer v Bazovici. Pred nestalnim vremenom so se zatekli na igrišče Slomškovega doma. Tam je bila ob 10. uri sv. maša, ki jo je daroval g. Silvo Šuligoj. Sledil je pristop novih članov in članic. Obljubilo je kar 41 novincev.

Popoldne so se udeleženci podali na bližnjo gmajno, kjer je deset skupin tekmovalo

v »sterenskem izvidu«: vsaka je dobila nalogo, da opazuje del zemljišča ter ga opiše, nariše rastline, živali itd.

Spremenjeno vreme je spet privedlo volčiče, veverice, njihove voditelje in tudi nekaj staršev v Slomškov dom, kjer je bil ob 16. zasilni »taborni ogenj« na zaprtem, ki pa so ga mladi skavti ravno tako živahno oblikovali, kot če bi bili na pravem taboru. Ocenili so tudi najboljše skupine. Omeniti je treba pri tem, da so letos obljubili člani novih skupin volčičev in veveric z Repentabra, s Proseka in s Kontovela.

Za naslednjo nedeljo pa je že napovedana naslednja dejavnost: srečanje skavtov in skavtinj iz Trsta, Gorice in Celovca. Zbrali se bodo v Ukvah in v Žabnicah.

Gre za nadaljevanje in utrjevanje stikov med pripadniki vseh skavtskih organizacij zamejskih Slovencev.

Prvi znaki volitev v Trstu

Tržačanov na splošno še ni zajela volilna mrzlica glede na občinske volitve, ki bodo 25. junija. Vprašanje je, ali jih bo sploh zajela glede na nekako politično utrujenost, ki je zavladovala na Tržaškem. Vendar se le pojavljajo prvi znaki volitev. Po mestu je dala občina postaviti običajne kovinske table za lepljenje plakatov. Toda table so v glavnem še prazne, le Krščanska demokracija, »Lista civica«, in misovci so nalepili nanje po kak svoj lepak, vendar pa z mirnimi besedili, brez prave plemične vneme, če izvajamo misovce, ki kažejo, da bodo izkoristili priložnost za udarjanje po vladni večini in po sporazumu med KD in KPI, ki ga prikazuje že kot pravi »zgodovinski kompromis«, sebe pa predstavljajo kot edino alternativo »režimu KD-KPI«.

Vsekakor se vse stranke na tihem pripravljajo na volivno preizkušnjo, ki bo dovolj važna, saj gre pri volitvah novega mestnega občinskega sveta za probleme, ki so zelo važni za življenje našega mesta, od mestne snage in prometa do stanovanjske politike in urbanizma. Zato je pričakovati, da se bo kljub dozdevni utrujenosti — ki je tudi posledica dolgotrajne napetosti zaradi Morove zadeve, delno pa tudi razočaranja nad dosedanjim občinsko upravo —

Izjava

profesorskega zbora državnega učiteljskega »A.M. Slomšek« v Trstu.

Profesorski zbor državnega učiteljskega »A.M. Slomšek« v Trstu, zbran dne 16. maja 1978 na izredni seji ob današnji protestni stavki dijakov ugotavlja, da je negativno mnenje deželnega odborništvu za šolstvo glede avtonomije slovenskega strokovnega zavoda in ustanovitve dveh tečajev tehničnega zavoda za industrijo samo člen v verigi ukrepov, ki imajo očiten namen, da Slovence prikrašajo za življenjsko važne ustanove; protestira proti izigravanju in manipulaciji slovenskih zahtev (glej predloge deželnega odborništvu za ustanovitev slovenskega šolskega okraja); zahteva, da se politika deželne uprave korenito spremeni in v duhu republiške ustave in mednarodnih pogodb prispeva svoj delež h globalni zaščiti Slovencev v deželi Furlaniji - Julijski krajini.

volivni boj vendarle razvnel vsaj proti koncu. Tudi Slovenska skupnost uživa tokrat ugodnost, da ji kot že ustaljeni in uveljavljeni stranki ni treba več zbirati podpisov, kar je bil zelo siten posel.

Zapleti se pojavljajo okrog omenjene »Liste civice«, ki jo je predložila Democrazia Nazionale in se je torej razbil pester tabor, ki se je nekaj časa zbiral pod tem imenom, zlasti v znamenju odpora proti osimskim določilom glede industrijske proste cone na Krasu in v znamenju zahteve po splošni »integralni« prosti coni za ves Trst.

—o—

OPENSKI CERKVENI PEVSKI ZBOR GOSTUJE V LJUBLJANI

V nedeljo, 21. maja ob 19. uri bo cerkveni pevski zbor z Opčin pel pri maši v frančiškanski cerkvi v Ljubljani. Zbor bo pel o priliki šmarniških pobožnosti, ko se vsako nedeljo maja zvrsti en zbor. Letos so povabili za eno nedeljo tudi en zbor iz zamejstva.

—o—

DRUŠTVO SLOVENSKEH IZOBRAŽENCEV V TRSTU

vabi na predavanje

DR. GUIDO BOTTERI

»TRŽAŠKA LETA SKOFA FOGARJA«

v ponedeljek, 22. maja, ob 20.30 v društvenih prostorih v ulici Donizetti 3. ODBOR društva obvešča, da bo ob koncu sezone tradicionalni izlet za člane in prijatelje. Tokrat bodo obiskali *Kostanjevico* na Dolenjskem, kjer je na sporedu ogled razstave Forma viva in drugih spomenikov. Izlet bo v nedeljo, 4. junija, z avtobusom. Odhod iz Trsta ob 7. uri. Prijave na sedežu društva in pri odbornikih.

ŽUPANČIČEVA PROSLAVA

Osnovna šola »O. Župančič« pri Sv. Ivanu vabi starše, znance in prijatelje mladine na Župančičevo proslavo, ki bo v nedeljo, 21. t.m., ob 17. uri v Marijinem domu v ul. Brandesia.

DAROV IN PRISPEVKI

V spomin svojega moža daruje žena Vojka Lit. 50.000 v tiskovni sklad Novega lista.

NOVICE

Žena Arkadija Ševčenka, bivšega sovjetskega podpredsednika Združenih narodov, ki je zaprosil za politično zavetje v Združenih državah, je napravila v Moskvi samomor, menda z uspevalnimi tabletami. Ona in 16-letna hči sta odpotovali nekaj dni prej, kot je obrnil mož Sovjetom hrbet, iz New Yorka v Rusijo in ozitno žena ni nič vedela o tem, kaj namerava mož. V Moskvi živi tudi Ševčenkov 25-letni sin Genadij. Ševčenko zdaj zahteva, naj pustijo Sovjeti hčerko k njemu.

Vedno bolj se kaže, da hočejo Rdeče brigade sprožiti v Italiji državljansko vojno, s tem da bi zradikalizirale komunistično gibanje in izzvale na drugi strani protiteror, ki bi vzbudil ljudsko nevoljo in pognal sindikate v oborožene akcije in sabotaže. K tej strategiji spada načrtno izvajanje atentatov, vsak dan vsaj enega. Toda rezultati nedeljskih volitev so pokazali, da italijansko ljudstvo ne bo nasedlo temu peklenskem načrtu.

RAZLIKOVANJE

Na Dunaju se je v sredo zjutraj začel kongres avstrijske socialistične stranke. O srednja tema kongresa sta popolna zavrnitev komunistov in njihove politike ter novo stališče do problema zasebne lastnine. Eden izmed popravkov, ki so jih predložili razni udeleženci, predvideva razlikovanje med tradicionalnim komunizmom in evrokomunizmom.

—o—

Umrl je mariborski škof M. Držečnik

V Mariboru so v sredo pokopali škofa Maksimilijana Držečnika, ki je umrl v soboto v starosti 75 let. Bil je že dalj časa bolan.

Pogrebne svečanosti, ki je potekala na Slomškovem trgu in nato v stolnici Svetega Janeza Krstnika, se je udeležila velikanska množica vernikov. Civilne oblasti so med drugimi zastopali podpredsednik Izvršnega sveta Slovenije Vitja Rodé, član predsedstva republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Žiga Kimovec in predsednik komisije za odnose z verskimi skupnostmi Stane Kolman, poleg predstavnikov mariborske občine.

Ob krsti so stopali sobratje kardinal Lekaj iz Madžarske, nadškofje Berg iz Salzburga, Kuharič iz Zagreba kot predsednik jugoslovanske škofovske konference Pogačnik iz Ljubljane ter še škofje: Jenko iz Kopra, Arnerič iz Šibenika, Pihler iz Banja Luke, Oblak iz Zadra, Perlak iz Dubrovnika, Nežić iz Poreča, Weber iz Gradca, Köstner iz Celovca, Lah iz Zagreba, Lenič iz Ljubljane, Grmič iz Maribora, Arpad Bajjan in Winkler iz Szombathelija.

Maševal je vatikanski pronuncij v Beogradu Cecchini v slovenščini. Od pokojnika se je poslovil msgr. Pogačnik. Škofa Maksimilijana Držečnika so pokopali v grobnici v prezbitariji mariborske katedrale.

Jubileja Primorskega dnevnika

Primorski dnevnik je v nedeljo, 14. t.m. priredil v Kulturnem domu v Trstu sprejem za svoje bralce, naročnike in prijatelje ter s tem proslavil dva pomembna jubileja: izid 10-tisoče številke ter 33-letnico izhajanja v Trstu. Ob tej priložnosti so bili nagrajeni starejši in novi raznašalci slovenskega dnevnika. Sprejema so se udeležili številni predstavniki slovenskega političnega življenja iz zamejstva in iz Slovenije. Prisotni so bili tudi predstavniki jugoslovanskega generalnega konzulata v Trstu ter glavni uredniki ljubljanskega Dela, Primorskih novic in tržaškega italijanskega dnevnika »Il Piccolo«.

Urednik Primorskega dnevnika Jože Koren je v krajšem nagovoru opozoril na tra-

dicije svojega lista, ki je naslednik Partizanskega dnevnika, ter naglasil, da bo Primorski dnevnik tudi v prihodnosti budno spremljal dogajanja v zamejstvu. Na sprejemu je nastopil moški zbor »Igo Gruden« iz Nabrežine, ki je ubrano zapel več pesmi.

Ob pomembnih jubilejih Primorskemu dnevniku, ki je pred kratkim prejel odličje Osvobodilne fronte slovenskega naroda, iskreno čestita tudi naš list.

—o—

Po radijski postaji Trst A bo poročal o svetovnem nogometnem prvenstvu direktno iz Argentine časnikar Saša Rudolf, ki je pred dvema letoma poročal tudi z olimpiade v Montrealu.

Zmanjšanje primankljaja plačilne bilance

V prvih dveh mesecih letošnjega leta je italijanski uvoz padel za 2,7 odst. v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta, medtem ko je izvoz narasel za 10,5 odst. Te podatke je objavil državni statistični zavod ISTAT.

Če izvezamo uvoz petrolejskih izdelkov, bi italijanski trgovinski presežek v letošnjem februarju znašal 438 milijard lir. Zmanjšal se je tudi plačilni primanjkljaj z državami izvoznici petroleja in neevropskimi državami. Posebno močno je bilo zmanjšanje primanjkljaja z Združenimi državami. Aktivna pa je postala trgovinska izmenjava z državami Evropske gospodarske skupnosti in sicer kar za 196 milijard lir. Trgovinska izmenjava beleži aktivno bilanco tudi z državami zahodne Evrope, ki niso članice Skupnega evropskega tržišča. Povečal pa se je primanjkljaj z državami Vzhodne Evrope.

—o—

Šahov režim v Iranu še nadalje zapira politične nasprotnike. Iz sodnih virov v Teheranu se je zvedelo, da je bilo v prestolnici zaradi protivladnih demonstracij v zadnjih dneh aretiranih kakih sto ljudi. Številne demonstrante so zaprli v drugih mestih. Prejšnji teden je vlada zagrozila z aretacijo vseh, ki se bodo udeležili nedovoljenih demonstracij.

—o—

Pisma uredništvu:

Spoštovano uredništvo!

»Ne v imenu vseh«. Pod tem naslovom je Novi list 27. aprila prinesel članek, kjer dopisnik ne odobrava, da je papež prosil, in celo prosil na kolenih, Rdeče brigade, naj se usmilijo Mora in ga vrnejo živega družini. V resnici je to papežovo dejanje marsikoga presenetilo, pa ne zato, ker je papež prosil na kolenih, pač pa zato, ker se je pri tolikih ugrabitvah to zgodilo samo v tem primeru. Ni moj namen govoriti, zakaj samo v tem primeru, ampak odgovoriti na mnenja tistih, ki mislijo, da bi papež, ker je papež, ne smel prositi razbojnikov, naj pustijo življenje Moru in ga vrnejo domov, in da jih ne bi smel prositi v svojem imenu, ampak v imenu Kristusovega nauka. Toda Kristusov nauk je za razbojnike takega kova prazen nič. In če se je papež ponižal pred razbojniki, je le nekoliko posnemal Kristusa, ki se je za dobro delo ponižal do smrti na križu. S svojo gesto ni dal potuše nobenemu, ker jih ni priznaval za enakovredne partnerje, saj za naprošeno uslugo jim ni ponudil nobene protivrednosti.

In to moramo reči tudi glede prošnje tajnika Združenih narodov Waldheima. Niti papež niti Waldheim nista imela druge izbire za rešitev Mora kakor doseči kaj z lepo prošnjo. Vsako razkazovanje, zaničevanje in moči ni imelo v dani situaciji nobenega pomena, če pa nobeden ne ve, kje ugrabitelji tičijo. Tudi nič ne pomaga si razkrivati oči pred resnico, ampak hočeš nočeš priznati, da tvorijo Rdeče brigade resno nevarnost za mir v naši državi.

Ko sem že pismo napisal, sem zvedel da je Moro ubit. Kljub temu Vam ga pošljem.

S spoštovanjem

J. Š.

Slovenci in volitve na Goriškem

Kot smo v našem listu že poročali, bodo 25. junija na Goriškem volitve v pokrajinski svet. Na te volitve se živahno pripravljajo vse stranke, ki že sestavljajo volilne programe in zbirajo kandidate. O pokrajinskem svetu, ki je bil izvoljen na zadnjih volitvah, ne moremo izreči skoraj nobene sodbe, saj je zaradi porazdelitve sil dejansko le životaril nekaj časa, ker ni bilo mogoče sestaviti večine, ki bi mogla učinkovito voditi pokrajinski odbor. Zato je bilo imenovanje komisarja nujno in prav tako je bil nujen razpis novih volitev.

Za politično življenje v goriški pokrajini so v zadnjih letih značilni izredno napeti medstrankarski odnosi, ki mnogokrat niso posledica nespravipljivih stališč med posameznimi strankami, temveč so tu pa tam odločilni zlasti osebni dejavniki, kar gotovo ne dela prevelike časti goriški politični plati. Res je, da preživlja goriška pokrajina sorazmerno hujšo gospodarsko in torej tudi socialno krizo, kot sosedna tržaška ali videmska pokrajina — pri tem seveda ne mislimo na potresno področje — a je tudi res, da prav osebni momenti imajo v tej pokrajini takšno težo, da ni mogoče najti sporazuma med posameznimi političnimi silami, čeprav obstajajo drugod po državi ustrezni vzori. Je to znak manjše politične in demokratične zrelosti ali pa — kar je morda bolj verjetno — izrazito provincialni značaj Goriške, kot se je izoblikoval v letih po drugi svetovni vojni?

Mislimo pa, da ima goriška pokrajina vse pogoje, da glede na svoj obmejni značaj prične v deželnem merilu opravljati pomembnejšo vlogo, saj ima v tem pogledu določene prednosti pred ostalimi pokrajinami stržaj ko vred. Gre tu predvsem za njeno zemljepisno lego in konec koncev tudi za njeno bogato kulturno tradicijo, ki ji marsikdo upravičeno zavida. Sprožiti in ovrednotiti je le treba vse tiste skrite energije, ki dozdej niso mogle priti na dan.

Prav v tem vidimo glavni pomen bližnjih volitev v goriški pokrajinski svet. Vse Slovence v zamejstvu pa gotovo zanima, kako se bo na teh volitvah »odrezala« slovenska narodnostna skupnost na Goriškem. Z izidi zadnjih volitev v tem pogledu nika-

kor ne moremo biti zadovoljni, saj med drugim ni prodrli kandidat na listi Slovenske skupnosti, s čimer se je ošibila teža celotne naše narodne manjšine v tem goriškem predstavnem organu. Pričakujemo, da bo na volitvah dne 25. junija boljše, kajti nedvomno drži, da bo novi pokrajinski svet v vsakem pogledu zelo okrnjen, če v njem ne bodo primerno zastopani Slovenci.

—o—

Število katoličanov v Jugoslaviji

Iz podatkov, ki jih je objavila jugoslovanska škofovska konferenca, izhaja, da so konec leta 1976 katoličani predstavljali tretjino jugoslovanskega prebivalstva. Za katoličane se je po že omenjenih podatkih izjavilo 6 milijonov 859 tisoč 10 ljudi ali 33,2 odstotka celotnega prebivalstva v Jugoslaviji.

V dušnem pastirstvu je bilo konec že omenjenega leta 4.032 duhovnikov, od katerih je bilo 2.649 škofijskih duhovnikov, 1.383 pa redovnikov. Delo apostolata je opravljalo 6.643 redovnic.

Leta 1976 je bilo v Jugoslaviji 156 mašniških posvečenj, od teh je bilo 86 škofijskih duhovnikov in 70 redovnikov. V omenjenem letu je bilo 88.785 krstov, med temi je bilo 627 ljudi starih nad sedem let. Največ krstov odraslih ljudi je bilo v ljubljanski škofiji (86), v splitski (78) in mariborski škofiji (65). Sklenjenih je bilo 35.805 cerkvenih porok, od katerih 746 med katoličani in kristjani - nekatoličani ter 201 med katoličani in nekristjani.

—o—

Ameriški predsednik Carter postaja vedno manj priljubljen med ljudstvom, kot kažejo zadnje ankete. Mnogi ga smatrajo za ignoranta in k upadanju njegovega ugleda so pripomogli tudi neuspehi njegove zunanje politike, med drugim v Afriki. Vsaka država, ki se zanaša na Carterja in ameriško pomoč, je gotovo razočarana, kot je pokazal zlasti primer Somalije. Kaže, da so imeli prav tisti, ki so trdili, da si ni veliko obetati od pride'ovalca lešnikov iz Georgije.

Dve Košičevi razstavi v Gorici

Od 23. aprila do 7. maja je bila v goriški galeriji »Il Torchio« odprta samostojna slikarska razstava Andreja Košiča. Tokrat nam je pokazal 30 olj manjšega formata, ki vsebinsko ponavljajo dosedanje Košičevo motiviko, t.j. upodabljanje krajinskih izrezov Krasa, Vipavske doline in Goriških Brd. Poteza čopiča pri Košiču ni krepka, marveč mehka in nežna, tako da v izraznem pogledu spominjajo oljne slike skoraj na akvarele, ki jih slikar, kot znano, tudi z vneto goji. Pogoste so zlasti kraške pokrajine z drevjem, jasami in kamnitimi zidovi. Košič jih najraje upodablja jeseni, ko se nara-va odeva v značilne rumene, rjave, rdeče in vijolične tone. Poleg krajine v ožjem pomenu besede nam je slikar Košič pokazal

še nekaj motivov z značilno arhitekturo našega podeželja. Od zrelejših stvaritev v galeriji »Il Torchio« opozarjam zlasti na krajino s kozolcem in še na eno krajino, na kateri je upodobljen vinograd.

Ob razstavi v Gorici je galerija »Il Torchio« izdala dvojezično vabilo, v italijanščini in slovenščini. Čeprav z zamudo, naj omenimo, da je Andrej Košič, sicer znan trgovec s čevlji, v letošnjem letu izdal kalendar svoje trgovine v slovenski in italijanski verziji, v katerem najdemo več barvnih reprodukcij njegovih olj. Delavnost slikarja Košiča dokazuje tudi to, da ta mesec prireja še eno razstavo akvarelov v goriški galeriji »La Bottega«.

M. V.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

»Trieste« o Koroški in Veliki Srbiji

Nova, marčna številka revije Trieste prinaša med drugim članek »Avstrijska politika do etničnih manjšin«, ki ga je napisal Francesco Capasso in v katerem govori seveda v prvi vrsti o avstrijski politiki do slovenske manjšine na Koroškem. Očitno pa se je Capasso naslanjal predvsem na avstrijsko dokumentacijo. Upravičeno sicer ugotavlja, da obveznosti Avstrijske republike glede varstva narodnih manjšin v avstrijski državni pogodbi niso bile točno določene, potem pa trdi, da živi slovenska manjšina razpršeno, torej teritorialno nepovezano na Koroškem in da zato ni lahko ugotoviti, kolikšna je in kje bi jo bilo treba zaščititi. Po njegovem — in to je seveda teza pristojnih avstrijskih oblasti — ni znan obseg ozemlja, kjer živi manjšina, zato se hočejo ravnati avstrijske oblasti po občinah. Capasso potem govori o štetju manjšine 14. novembra 1976 in opozarja na čudne številke, ki jih je prineslo to štetje in in po katerih bi bilo na Koroškem samo 3.941 Slovencev, medtem ko je bilo 6.322 glasovnic neveljavnih in več kot 71.000 ljudi ni glasovalo. Članek vzbuja vtis, da se je Capasso, ki ne upošteva psiholoških, gospodarskih in drugih pritiskov ter kulturnih posledic dolgega raznarodovanja v tujejezičnih šolah, postavil čisto na formalno-pravno stališče, ki opravičuje sedanjo avstrijsko

politiko do slovenske manjšine, čeprav omenja tudi vzdušje medsebojnega nezaupanja. Toda nedvomno bi bil dobro storil — in to bi bilo tudi bolj objektivno — če bi bil slišal tudi drugo plat zvona, namreč da bi se bil šel sam informirati tudi k predstavnikom slovenske manjšine, kaj mislijo oni in kako sodi manjšina sama o avstrijski politiki do nje. Kot znano, favorizira formalna enakopravnost vedno močnejšega, ti-stega, ki »ima v rokah škarje in platno«, kot se pravi, in to je vedno državna oblast, v koroškem primeru torej avstrijska vlada, ki skuša vsiliti svojo rešitev manjšini, pa naj je ta s tem zadovoljna ali pa ne.

Mario Girardi piše o italijansko-jugoslovanski trgovini v letu 1977, pri čemer opozarja, da bi bilo treba pokazati največjo resnost in dobro voljo v zvezi z nameravano industrijsko prosto cono na Krasu. Kaže, da ne zaupa prav v možnost kake posebne razširitve trgovinske izmenjave med obema državama.

Gaetano Blasina piše o zdravstveni reformi v Trstu. Bivši minister in senator Mario Pedini pa je avtor uvodnega članka o evropski funkciji Trsta na območju znanosti in kulture, pri čemer govori o evropskih volitvah in o možnostih, ki se bodo ponujale.

Zelo zanimiv je tudi članek »Gaetano Salvemini in iredentizem« Gian Luigija Falabrina, v katerem je prikazano, kako se je Salvemini spremenil iz nasprotnika »sentimentalnega« iredentizma v odločnega zagovornika vojne z Avstro-Ogrsko in zavzetja Tridentinske in Istre, češ da bi le to 100-odstotno zagotovilo nacionalno neodvisnost Italije. Še posebno zanimivi pa so tedanji njegovi zapiski o »Veliki Srbiji«, ki naj bi segala nekam blizu Reke. O Hrvatih in Slovencih kaže da sploh ni vodil računa, kar nas hudo začudi pri človeku, kot je Salvemini, ki bi bil socialist in bi že kot zgodovinar moral poznati narodnostne probleme v sosesčini Ita-

lije in na katerih bi bila morala biti ta neposredno zainteresirana. Giorgio Voghera osvetljuje dogajanje v Palestini v štiridesetih letih, pred ustanovitvijo izraelske države, Carlo Milic pa piše o stoletnici gledališča Politeama Rossetti. Fulvio Monai je prispeval daljši članek z naslovom »Srečna umetnostna sezona« o goriški umetnosti v dvajsetih letih, kjer piše tudi o Spacapanu in Venu Pilonu.

Poleg tega prinaša ta številka še noveli, ki sta ju napisala Dario Donati in Marcello Fraulini, 13 pesmi Chiare Santagada v tržaškem narečju in knjižne ocene. Revija je bogato ilustrirana.

Dobiti jo je tudi v Tržaški knjigarni.

—o—

NATEČAJ ZA IZVIRNA RADIJSKA DRAMSKA DELA V SLOVENSKEM JEZIKU

RAI - ITALIJANSKA RADIOTELEVIZIJA, delni sedež Furlanije - Julijske krajine, razpisuje natečaj za izvirna radijska dramska dela v slovenskem jeziku.

Natečaja se lahko udeležijo slovenski avtorji, ki stalno bivajo v Italiji. Predložena dela, napisana v slovenskem jeziku, morajo biti izvirna in neobjavljena. Njihovo trajanje naj ne presega 40 minut. Dela, namenjena natečaju, je treba poslati do 31. avgusta letos na naslov:

RAI - ITALIJANSKA RADIOTELEVIZIJA, TRST, ul. Fabio Severo 7, Tajništvo natečaja za radijska dela v slovenskem jeziku.

Udeleženci morajo poslati na naslov štiri izvodce natečajnega dela, jasno natipkane, označene z geslom ali s psevdonimom. Geslo ali psevdonim mora biti natipkan tudi na posebni ovojnici, v kateri naj bo list s podatki o avtorju.

Predložena dela bo ocenila posebna komisija, ki jo bo imenovala RAI.

Nagrade za prve tri uvrščene igre so:

L. 300.000

L. 250.000

L. 200.000

Postaja Radio Trst A v slovenskem jeziku bo oddajala nagrajene igre in si pridržuje pravico, oddajati tudi dela, ki jih bo ocenjevalna komisija priporočila.

Natančnejša pojasnila lahko dobite pri Tajništvu natečaja (tel. 040 7784281).

Irena Žerjal in honorarji

Ko smo ondan srečali pesnico Ireno Žerjal in jo vprašali, če se spominja, kdaj je dobila svoj zadnji honorar za svoje pesmi ali novele, je imenovala nagrado »Vstajenje«, ki jo je dobila letos.

»Ne, honorar!« smo ji skušali dopovedati. »Nagrada ni honorar.«

Morala je razmisliti, da bi se spomnila.

»Zdi se mi, da pred kakimi štirimi leti — dva tisoč lir od Primorskega dnevnika za neko novelo. Ali pa je bilo morda štiri tisoč lir? Sem že pozabila.«

Kot znano, je izdala že več svojih pesniških zbirk v samozaložbi. Vendar ji to še ni vzelo veselja do pisanja. Zaupala nam je, da piše roman, zelo obširen roman, ki bo imel tri dele in bo zajemal čas od prve svetovne vojne do danes. Dogaja se delno v Bosni, delno v Sloveniji oziroma v tržaškem Bregu. Prizna, da je prejšnji večer napisala nekaj poglavij, ki so jo sicer izmučila, a o katerih se ji zdi, da so se ji res poslečila. Sivozelene oči se ji srečno smejejo. Tista poglavja spadajo k tretjemu delu romana.

»Kaj? Ste že pri tretjem delu?«

»Sele pri tretjem delu,« nam spet zaupa. »Tretji del imam že skoro končan, ostala dva — prvega in drugega — pa moram še napisati.«

Irena Žerjal očitno piše svoje romane tako, kot jih navadno ženske berejo — najprej konec, ker hočejo vedeti, kako se konča, če srečno ali nesrečno. Glede romana Irene Žerjal smo torej lahko zagotovljeni — končal se bo dobro. Negotovo je le, kako se bo začel. Toda Ireni Žerjal je pisanje romana očitno v zabavo. In to jamči, da roman ne bo dolgočasen, kar je glavno

Izšla je nova številka »Zaliva«

Pred nekaj dnevi je izšla nova številka revije »Zaliv«, ki nosi številko 1-2, 1978. Poleg uredniškega uvodnika »Zaseda našim vestem« je objavljen kot glavni uvodnik članek Vinka Ošlaka »Kaj storiti?«. Josip Merku nadaljuje svojo zgodovinsko razpravo oziroma pregled na zgodovinsko kroniko »Okoličanski bataljon«, iz tržaških razmer v začetku druge polovice preteklega stoletja, Provansalec Ezio Martin pa zanimivo osvetljuje Bevkovo osebnost preko svojih pismenih in osebnih stikov z njim. Dr. Slavko Tuta se spominja pozabljene žrtve fašizma v konfinaciji na Liparih, nekega ubogega idrijskega rudarja, Emidij Susič pa končuje v tej številki svoje zapiske s prostovoljske akcije pomoči po potresu v Terski dolini (Tipana).

Ravel Kodrič je prispeval prevod aktualnega spisa o pomenu naroda, katerega avtor je katalonski komunist Jordi Solé-Turo in ki so v značilnem nasprotju s podcenjevanje ali celo negiranjem pomena narodnih skupnosti, ki ga je opaziti pri nekaterih komunističnih teoretikih in ideologih. Marija Kacin ocenjuje Gobčev zbornik slovenske ameriške proze. Ivana Suha-

dolc, nova mlada sodelavka »Zaliva«, piše o etničnih manjšinah v Jugoslaviji in Švici, objavljen pa je tudi intervju z njo. Boro Ban nadaljuje zdravniški roman »Moč v Belem«, Boris Pahor pa je prispeval obsežen zapisek o Kocbekovih Zbranih pesmih, v katerem se ustavi tudi pri drugih problemih. Objavljen je tudi »Priatelj-sko odprto pismo Pavletu Merkuju«. Razen tega najdemo v reviji številne tudi polemične zapiske, pismo Leva Detela Mladju, ki ga ni hotelo objaviti, knjižne ocene itd.

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kole Čašule:

V R T I N E C

EKSPERIMENTALNI ODER

Prevod: Janko Moder

Kostumi: Marija Vidau

Režija in scena: LJUBIŠA GEORGIEVSKI

V petek, 19. maja ob 20.30 - v soboto, 20. maja ob 20.30 - in v nedeljo, 21. maja ob 17. uri v gledališču »France Prešeren« v BOLJUNCU (v abonmaju za Boljunc)

NAUK NEDELJSKIH VOLITEV

(nadaljevanje s 1. strani)

socialiste ponovno volili njihovi tradicionalni volivci, ki so na zadnjih političnih volitvah obrnili hrbet stranki in se raje odločili za komuniste, kar je bila predvsem posledica za stranko naravnost pogubne volilne kampanje takratnega glavnega tajnika De Martina. S tajnikom Craxijem in po zadnjem strankinem kongresu v Turinu si je socialistična stranka izoblikovala nov obraz, ki ga označuje predvsem avtonomnejša politika nasproti komunistom, ki je očitno pogodu tradicionalnim socialističnim volivcem.

V tej zvezi je zanimivo, da je na zadnjih upravnih volitvah napredovala tudi socialdemokratska stranka, in sicer za 1,5 odst. v primerjavi s političnimi politkami v letu 1976. Ta stranka je prejela 4,8 odst. glasov, kar velja tudi za republikance, ki so prav tako napredovali v primerjavi z zadnjimi političnimi volitvami (za 0,6 odstotka). Manjše stranke so torej še kar dobro prestale preizkušnjo — delno to velja tudi za liberalce — potem ko je že kazalo, kako jim je usojeno, da postopno izginejo s politične pozornice glede na polarizacijo glasov (KD in KPI), ki je bila značilna za politične volitve v letu 1976.

Skrajna desnica je doživela pravi volilni bankrot, ki je tembolj pekoč glede na njena pričakovanja in tudi napovedi njenih predstavnikov. Misovska stranka je prejela 4,5 odstotka glasov in nazadovala za 2,5 odstotka v primerjavi s političnimi volitvami leta 1976, razkolniki Nacionalne desnice pa so zbrali le 0,5 odstotka glasov.

Poglavje zase predstavljajo izidi zadnjih upravnih volitev za komunistično partijo. Ta stranka, ki je na političnih volitvah leta 1976 zbrala rekordno število glasov (kar

35,6 odstotka) in se s tem zelo približala Krščanski demokraciji, je v nedeljo prejela 26,5 odstotka glasov, kar pomeni, da je nazadovala za kar 9,1 odstotka in se dejansko uvrstila na mesto, ki ga je zasedala v letu 1972. Zanimivo je, da tudi glasovi, ki sta jih zbrali obe skrajni levi stranki (PDUP in DP) niti v najmanjši meri ne odtehtajo komunistične izgube v glasovih in odstotkih, saj sta obe prejeli skupno le en odstotek glasov. Kje so vzroki tolikšnega nazadovanja komunistične partije? Na to vprašanje seveda ni lahko odgovoriti, vendar menimo, da se ne motimo, če trdimo, da kopica glasov, ki jih je prejela partija leta 1976, nikakor ni bila odraz resnične moči in vpliva partije, saj je zanjo tedaj glasovalo precej volivcev iz golega protesta proti stanju znotraj krščansko-demokratske in socialistične stranke ter zlasti proti trenutnemu stanju v državi, za kar sta bila v prvi vrsti odgovorni prav omenjeni stranki. Menimo zato, da so se pri zadnjih volitvah ti glasovi protestni-

kov vrnili v naročje svojih tradicionalnih strank in da je tako komunistična partija v bistvu ohranila svoje stare pozicije.

Nazadovanje komunistične partije odpira seveda nove probleme, zlasti kar zadeva alternativo, ki naj bi jo partija predstavljala nasproti Krščanski demokraciji. O takšni alternativni pa danes in verjetno še dalj časa bo težko govoriti, čeprav je treba priznati, da alternativa ni bila nikdar uradno partijsko stališče.

Čeprav moramo vedno upoštevati, da so bile nedeljske volitve upravnega značaja in da so se tikale le kakih 10 odstotkov volivcev, jih lahko kljub temu smatramo za še kar veren pokazatelj volje in razpoloženja italijanskega ljudstva. Množična volilna udeležba dokazuje politično zrelost in zvestobo demokratičnemu sistemu, volilni izidi pa v prvi vrsti krepijo Andreottijevo vladno, ki se bo lahko z večjim zaupanjem vase lotila reševanja glavnih problemov, ki danes tarejo italijansko družbo in državo, med njimi zlasti problema terorizma, ki ga je treba zatreti, ker je to prvi pogoj tudi za reševanje ostalih problemov.

Kakšno ime naj dava svojemu otroku?

Kot smo omenili v članku »Čedadski evangelij s seznamom slovenskega plemstva iz 9. in 10. stoletja«, objavljenem v prejšnji številki, začnemo s to številko objavljati seznam lepih izvirnih starodavnih slovenskih imen oziroma takih, ki so jih nosili naši predniki v davnih časih, predvsem svobodnjaki in plemiči, pa tudi preprosti ljudje, kolikor so nam njihova imena ohranili drugi zgodovinski dokumenti, predvsem darovalne listine vladarjev, ki so s posestvi vred prepušča-

li svojim fevdnikom tudi podložnike, z navedbo njihovih imen. Mladi starši so včasih v zadregi, kakšno ime naj dajo otroku, dečku ali deklici, in iz zadrege segajo po čisto tujih imenih — italijanskih, srbskih, ruskih, bolgarskih, nemških, celo ameriških, francoskih in španskih ali še bolj eksotičnih. Če pa bi poznali pristna in lepa slovenska imena, bi se gotovo največkrat odločili za eno izmed njih. Pri vseh narodih je navada, da dajejo otrokom imena, ki so značilna za tisti narod, in prav pozornost bi vzbudilo, če bi dobil kak otrok ime, izposojeno od kakega drugega naroda. Tako bi se npr. začudili, če bi srečali Italijana ali Srba, ki bi nosila slovensko krstno ime, pri tem pa nosi takorekoč večina slovenskih otrok, tudi pri nas, italijanska ali srbska imena. (Dalje)

—o—

PREDSTAVITEV KNJIGE ALEKSANDRA ROJCA

Glasbena Matica in Založništvo tržaškega tiska sta v ponedeljek zvečer predstavila v mali dvorani Kulturnega doma knjigo Aleksandra Rojca o glasbeni kulturi tržaških Slovencev. Knjižno novost je orisal Pavle Merku. Ob tej priložnosti je nastopila pianistka Veronika Terčelj, gojenka šole Glasbene Matice, ki je izvajala skladbe Bacha, Beethovna, Chopina in Šivica. Mlada pianistka je bila nedavno nagrajena na tekmovanjih glasbenih šol v Ljubljani in Beogradu.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

Aleksej Arbuzov:

IRKUTSKA ZGODBA
drama v dveh delih

Prevod: Mile Klopčič

Scena in kostumi: Edvard Zajec

Glasbeni izbor in priredba: Aleksander Vodopivec

Asistent režije: Boris Kobal

Režija: Mario Uršič

V soboto, 20. maja ob 19.30 - Izven abonmaja

Terorizem je zločin, ne odporništvo

(Nadaljevanje s 3. strani)

itd. Isto velja za Japonsko, kjer se je predvojno fašistoidno gibanje sklicevalo na kolektivistične ideje in na vlogo države kot okvir naroda, pojmovanega kot velik kolektiv. Državi je moralo biti podrejeno vse kot v stalinističnem modelu državnega socializma, le da sta bila simbol tega kolektivismu poleg mikada zastava vzhajajočega sonca v rdeči barvi in vojska.

Če se današnji teroristi sklicujejo na skrajne in slabo razumljene teorije marksistične revolucije, bi ne smelo to nikogar zapeljati, da bi videl v njih resnične socialiste ali komuniste. To so dejansko nove oblike istega pojava, ki so mu nekdanj rekli »fascio«, »Nacional-socialistična nemška delavska stranka« ali »Sinovi vzhajajočega sonca« in podobno. Ta terorizem ni — politično gledano — niti levi, niti sredinski, nitidesni, ampak ima čisto posebne značilnosti, ki ga razlikujejo od vseh normalnih političnih strank in gibanj. To so skupine ljudi, ki jih žeja po neomejeni oblasti in pot do nje vidijo v terorju, pa tudi v revolucionarnih kolektivističnih teorijah, kajti kolektivni okvir bi jim omogočil, da bi lahko kljub svoji maloštevilnosti obvladovali velik narod, kot je npr. italijanski. Z močjo prepričeva-

nja v demokratičnem sistemu bi tega nikdar ne dosegli. Zato jim nujno služi teorija kolektivismu. Teror pa privlači tudi navadni kriminal, ki se zato rad pridružuje Rdečim brigadam. Tudi v fašističnih in nacionalsocialističnih oddelkih ni manjkalo navadnih zločincev in sadističnih morilcev, ki so bili pripravljeni izvrševati rabeljske posle, vlogo mučiteljev in množične umore. To bi se spet dogajalo, če bi zmagali teroristi. Italija bi se spremenila v drugo, večjo Kampučijo ali še v kaj hujšega.

Absolutno nedopustno pa je primerjati akcije medvojnega odporniškega gibanja proti tujim okupatorjem ali proti fašističnim režimom, ki krvavo zatirajo ljudstvo, s terorjem Rdečih brigad, ki je naperjen proti demokratični vladavini, kjer lahko, kot rečeno, vsakdo nekaznovano izrazi svoje nestrinjanje v besedi in tisku, pa tudi na volišču. Naperjen pa je tudi proti miroljubnim državljanom, ki nikogar fizično ne ogražajo in so »krivi« samo tega, da so drugačnega političnega mišljenja ali da pripadajo določeni socialni plasti. Primerjati nedanje partizanske akcije z dejanji sedanjih teroristov iz vrst »Rdečih brigad« in podobnih skupin je huda žalitev za nekdanje partizanske borce.

KNUT HAMSUN

POTEPUHI

OOOO Poslovenil Oton Župančič OOOOOOOOO 3 OOOO

Ko so se odpravljali na Lofote, je nekoč vprašal Edevart: »Ali si najet?«

»Nisem,« je odgovoril Avgust, »nihče mi ni nič rekel.«

»Ali se nočeš sam ozreti?«

»Nak. Fantje so tako in tako zoper mene.«

»I, kaj boš čez zimo?«

»Spet na morje,« je odgovoril Avgust.

Edevart je rekel: »Če bi le mogel s tabo.«

Nobeden njiju se ni to zimo odpeljal, in Edevart ni prišel niti na Lofote, čeprav bi bil lahko najet na celoten delež. To je bilo njegovim staršem razočaranje. Oče sam po navadi ni hodil na Lofote. Dobival je nekaj plače za to, da je držal v redu brzojavno črto velikega okraja; Edevart pa je zdaj odpovedal in ni imel zaslužka, po katerem bi bil mogel seči. Fant bi bil moral bolj gledati na svojo korist, pa zdaj se ni dalo nič več predrugačiti. Avgust je po okoličnikih nakupoval krzna in kože. Edevart ga je spremljal in mu pomagal nositi.

Izkazalo se je, da Avgust nikakor ni imel premalo tolarjev v žepu. Ponudil je Edevartu enako plačo, kakršno dobiva navadni najetnik za eno zimo na Lofotih, bilo je torej med njima pošteno razmerje, in Edevart ni bil pri tem nič na izgubi. Razen tega se je od Avgusta dosti naučil, in gledal nanj kakor na človeka, ki je objadral svet, in na vražjega dečka.

Nakupovala sta kože, večinoma telečje, često kakšno ovčjo, in kdaj pa kdaj kravjo. Med psi se je nenadoma razpasla nekaka bolezen, tuj pes je okužil ves kraj. Avgusta in Edevarta so klicali povsod na pomoč kot edina odrasla moška, ki sta ostala doma, in ubila sta marsikatero žival, jo odrla in dobila za to kožo. Toda trgovanje s kožami — ali Avgust razume to kupčijo? Da ni čisto brez vednosti v tem, je menil; med svojimi mnogovrstnimi posli po tujih deželah je delal nekaj časa tudi na neki ovčariji v Avstraliji.

Proti postnemu času je Avgust svojo kupčijo razširil, začel je nakupovati dragocenejša krzna, vidro, lisico in hermelina. Preskrbel si je puško in dve različni pasti in hodil sam na lov. To se mu je obneslo, zakaj v teh krajih že dolgo ni več počil strel. Lisica in vidra nikakor nista bili redki in nekoč je prišel Avgust domov s srebrno lisico in vidro. Njegovo častihlepje je bilo, ujeti hermelina, često je pravil Edevartu, da so kraljevski plašči podšiti s hermelinom, toda te plahe živali so bile redke in težko jih je bilo ujeti.

Čas je potekal, oba sta imela vsak dan opravka s kožami, razpenjala sta jih po stenah ali naperjala na kolce, da sta jih sušila na vetru, in kadar so bile suhe, sta jih razbirala in povezovala. Ko so se spomladi vrnili moški z Lofotov, sta imela tovariša veliko množino krzen nagradenih po skednjih in senikih. Hermelinove kože nista dobila, a neki dan, ko je bil led odnehal in sta odveslala na lov na morske ptice, jima je uspelo, da sta ustrelila tulenja — to je bil redek gost tukaj v fjordu. Imel je dobro kožo.

Ljudje so majali z glavo nad Avgustovo kožarijo: »Ali nočeš kupovati tudi mišjih kaž?« je porogljivo vprašal mladi Teodor. Avgustova špekulacija je bila v teh krajih vsekakor nekaj novega in neznanega, in ko si je hotel izposoditi ladjo, da bi spravil z njo kože na trg, mu je odgovoril lastnik ladje, Karolus, naj to potovanje rajši opusti, češ, da mu ne bo neslo niti za najemnino za ladjo! Avgust pa je kolikor toliko svojo stvar razumel, vsako kožo je bil kupil za slepo ceno, poleg tega pa se je bil zvezal z veliko usnjarno Klem, Hansen & Co. v Trondhjemu, s tisto trgovino, katere rdeči pečati so bili znani po vsem Nordlandu. Da, tam je dobil Avgust točna pojasnila. No, poleti nameravajo priti Klem, Hansen & Co. na sever in postaviti stojnico na trgu v Stokmarkenu in tja naj spravi Avgust svoje blago. Pa kaj, ko ni imel čolna.

Avgust je začutil, kako so mu ljudje nasprotni. Zdaj so se že vrnili drugi mladi moški domov z denarjem v žepu in z vsakovrstnim blagom. Avgust pa ni imel nič kot ovčje kože, zložene po raznih skednjih okoli po kmetijah, in zanje je pač razdal vse do poslednjega šilinga.

Tisti dan, ko so hoteli spraviti lofotsko ladjo na osem vesel do prihodnje zime v klonico, je prosil Avgust, da bi jo dobil na posodo, toda lastnik mu je odbil. Izgovarjal se je, da je to nova in draga ladja, da je ni niti še čisto plačal, da je še na dolgu za opremo, jadro, vrvje, in sidro. Avgust je stopil nekaj korakov po travniku, nato se je vrnil in dejal: »Ali hočeš čoln prodati?«

»Prodati? Mar bi ga ti kupil?«

»Bi,« je rekel Avgust.

Karolus je debelo pogledal: »A — kupil?«

Edevart je stal poleg, tudi on je debelo pogledal.

Ko pa je mož slišal, da Avgust še toliko premore, da bi kupil čoln na osem vesel z opremo vred, so ga obletele vsakršne misli in nemiren je hodil po hiši. Vsa okolica je govorila o tem in še enkrat je Avgust izpodbil mlade ljudi iz soseščine. Vraga — mar je ta mornar, ki se je vrnil domov, ves natlačen z denarjem? Lastnik ladje se je omeščal, šel je sam k Avgustu in rekel: »Osmaka ti ne morem prodati, od njega živim, rad pa ti ga posodim za pot.«

»Posodim! Najrajši bi ga kupil,« je odgovoril Avgust, da je oni pošteno cepetal.

Karolus je rekel krotko: »To je popolnoma nemogoče.«

Govorila sta sem in tja. Kaj pa bo Avgust prav za prav z ladjo, kadar bo vožnja pri kraju?

Da jo bo zopet prodal.

»Zdaj, ko ne gre ne na zimo ne na Lofote,« je rekel Karolus, — »tako veliko ladjo težko da bi zdaj prodal.«

Seveda, je pritegnil Avgust, utegne biti to težko, toda on da ima že svoje vzroke —

»Kakšne vzroke?«

Avgust je od strani namignil, v kakšnih škripcih tiči. Ves svoj drobiž je naložil v

kože in zdaj ne more izplačati male posojnine.

Mož ni vedel, kaj bi: »Pa imaš denar za čoln?«

»Seveda ga imam,« je odgovoril Avgust. »Ampak ne pripovedujte okrog, imam namreč precej velik bankovec, nekaj velikih bankovcev. Posojnine ne morem plačti, preden ne bom menjal.«

Karolus je rekel čisto poražen: »Saj potemtakem lahko plačaš pristojbino, kadar boš na trgu zmenjal denar.«

To torej je bilo dogovorjeno in tovariša Avgust in Edevart sta vkrcala kože, se založila z brašnom in odjadrala v Stokmarken. Prav za prav bi bila morala imeti na tako veliki ladji več mož, toda bilo je dobro vreme in poletje, nič ju ni bilo strah.

Šlo je dobro skoraj preko vsega Zahodnega fjorda. Ta letni čas je bil veter ugoden in sonce dan in noč. Pri krmilu sta se vrstila ter izmenoma dremala, naslonjena ob svežnje kož. Kadar je bil Avgust pri krmilu, je prepeval in govoril sam s seboj po angleško. Kadar se je potem Edevart predramil in ga pogledal, je Avgust od samega veselja zaklel in hvalil njuno vožnjo, češ saj zdaj gre imenitno, in bi prav tako lahko preplula Atlantski ocean.

Avgust je imel vodene modre oči in tudi sicer ga ni bilo vsega skupaj kdo ve kaj. Bog si ga vedi. Bilo je, kakor da pač zmore to ali ono z rokami ali z glavo, tisto že, poseben izumitelj pa ni bil videti. Zdaj mu je bilo dobro pri srcu, bila je prava krasota, tako lepo lenobno jadрати in tudi denarja bo že prislužil.

Vzela sta kurz preveč proti severu, v daljavi sta zagledala otok Hind, tukaj je zdaj pod noč pritisnil veter, valov pa še ni močno gnalo. Avgust je krmaril. Kaj — pa ne da bi prišel pravi veter? S tako ladjo na križno jadro ni znal posebnih ravnanj in dobil je morško bolezen. Čudno, udarila je tudi toča, iz tega se je razvil bel veter, sonce je ugasnilo, ozrl se je nazaj, nebo je počrnelo. Morala sta nekaj časa čez plano morje, bilo je grdo vreme, nevihta s točo. Avgust je zbudil Edevarta, zakričal je njegovo ime, Edevart je poskočil.

»Kako pa krmariš!« je zavpil.

»Obrniti sem hotel,« je odgovoril Avgust, bolan in preplašen.

Edevart je rekel: »Kaj se ti meša? V tem vetru vendar ne moreš obrniti.«

»I, ne vem,« je rekel Avgust pobit.

»Popusti vzdiznico,« je zapovedal Edevart. Spustil je jadro in podvezal.

Ne, ladja na križno jadro ni velika ladja. Avgust ni mogel stati pokonci, samo sedel je, moral je delati sključen in pri tleh, za silo je lahko pokleknil. Tu je pomorščak trepetal za svoje življenje.

»Križ božji, kako pa naj to gre,« je tarnal.

»Zaleti se spet,« je svetoval Edevart.

Tako se je zgodilo. Čoln je zajel malo vode, pa je le letel po morju, treba je bilo priti v Rafski preliv.

Avgust zdaj ni bil preveč zgovoren, poznati mu je bilo, da si ne ve pomoči, in zaklical je Edevartu: »Bog me hoče kaznovati!«

(Dalje)